Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0198

Evaluacija europskih izbora 2024.

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. rujna 2025. o evaluaciji europskih izbora 2024. (2025/2012(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 10. i 14. te članak 17. stavak 7.,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 20. i 22.,

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 21., 39. i članak 52. stavak 1.,

– uzimajući u obzir Izjavu o članku 17. stavcima 6. i 7. Ugovora o Europskoj uniji priloženu Završnom aktu međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona,

– uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, a posebno njegov članak 25.,

– uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, a posebno njezin članak 29.,

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 93/109/EZ od 6. prosinca 1993. o utvrđivanju detaljnih aranžmana za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljani[1],

– uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2018/994 od 13. srpnja 2018. o izmjeni Akta o izboru članova Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, priloženog Odluci Vijeća

[1] SL L 329, 30.12.1993., str. 34., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1993/109/oj.

76/787/EZUČ, EEZ, Euratom od 20. rujna 1976.[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada[2],

– uzimajući u obzir amandmane koje je Europski parlament 15. rujna 2022. usvojio o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada[3],

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Vijeća od 25. studenoga 2021. o detaljnim aranžmanima za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljani (COM(2021)0732),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/900 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2024. o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju[4],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama)[5],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji)[6],

– uzimajući u obzir Sporazum o suradnji između Europskog parlamenta i Europskog odbora regija od 13. svibnja 2024.,

– uzimajući u obzir Memorandum o razumijevanju između Europskog parlamenta i Europskog odbora regija od 28. veljače 2024. o suradnji uoči izbora 2024.,

– uzimajući u obzir svoje stajalište od 3. svibnja 2022. o Prijedlogu

---

1 SL L 178, 16.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.
2 SL L 317, 4.11.2014., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj.
3 SL C 125, 5.4.2023., str. 485.
4 SL L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj.
5 SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.
6 SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

uredbe Vijeća o izboru članova Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, stavljanju izvan snage Odluke Vijeća (76/787/EZUČ, EEZ, Euratom) i Akta o izboru članova Europskog parlamenta neposrednim općim izborima priloženog toj odluci[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. studenoga 2020. o analizi europskih izbora[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. prosinca 2023. o europskim izborima 2024.[3],

– uzimajući u obzir Odluku Europskog parlamenta od 27. studenoga 2024. o izboru Komisije[4] ,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. prosinca 2020. naslovljenu „Akcijski plan za europsku demokraciju” (COM(2020)0790) i povezani „paket za obranu demokracije” iz prosinca 2023.,

– uzimajući u obzir Odluku Europskog parlamenta od 18. prosinca 2024. o osnivanju Posebnog odbora za europski štit za zaštitu demokracije te određivanju njegovih nadležnosti, brojčanog sastava i trajanja mandata[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 22. studenoga 2023. o prijedlozima Europskog parlamenta za izmjenu Ugovorâ[6],

– uzimajući u obzir izvješće o konačnom ishodu Konferencije o budućnosti Europe iz svibnja 2022.,

– uzimajući u obzir Komisijin paket za proširenje od 30. listopada 2024.,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ustavna pitanja (A10-0156/2025),

A. budući da je na europskim izborima 2024. zabilježen veći odaziv nego na svim izborima za Europski parlament u posljednjih 25 godina, točnije 50,74 % biračkog tijela (neznatan porast u odnosu

---

1 SL C 465, 6.12.2022., str. 171.
2 SL C 425, 20.10.2021., str. 98.
3 SL C, C/2024/4160, 2.8.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4160/oj.
4 SL C, C/2025/1811, 4.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1811/oj.
5 SL C, C/2025/1981, 11.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1981/oj.
6 SL C, C/2024/4216, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.

na 2019. kada je odaziv dosegnuo 50,66 %), što šalje pozitivnu i značajnu poruku o zanimanju europskih građana za djelovanje EU-a; budući da su podaci o izlaznosti vrlo neujednačeni među državama članicama, u rasponu od 89,01 % do 21,35 %, što naglašava potrebu za kontinuiranim političkim ulaganjima u sudjelovanje na izborima u cijeloj Uniji;

B. budući da su europski izbori 2024. održani istodobno s parlamentarnim izborima u dvije države članice, s lokalnim i regionalnim izborima u osam država članica te s referendumom u jednoj državi članici;

C. budući da je u većini država članica zabilježen veći odaziv u usporedbi s prethodnim izborima za Europski parlament;

D. budući da je u nekoliko država članica pravo glasa prošireno snižavanjem dobne granice za glasovanje na 16 godina, zbog čega je na izbore moglo izaći dodatnih dva milijuna glasača mlađih od 18 godina; budući da je nekoliko država članica dobnu granicu za kandidate snizilo na 18 godina, dok je u drugima ona ostala na 25 godina; budući da je do 25 milijuna mladih prvi put izašlo na izbore;

E. budući da je prema podacima iz postizbornog istraživanja Eurobarometra na ove europske izbore izašlo 6 % manje mladih (mlađih od 25 godina) nego na izbore 2019., odnosno da je zabilježen pad s 42 % 2019. na 36 % 2024.; budući da bi odaziv mladih trebao ostati središnja točka političkih nastojanja u nadolazećim godinama;

F. budući da nema dovoljno ujednačenih i detaljnih podataka o sudjelovanju ranjivih skupina ili o upotrebi alternativnih metoda glasovanja; budući da bi nacionalne okvire za prikupljanje podataka koji se odnose na europske izbore trebalo dodatno uskladiti kako bi se podržala na dokazima utemeljena politička rješenja na razini EU-a;

G. budući da je na glasačkim listićima bilo oko 18 400 kandidata i 490 lista kandidata koji su vodili kampanje u različitim izbornim aranžmanima koji su uvelike uređeni nacionalnim odredbama u državama članicama; budući da se trajanje razdoblja prijave kandidata i kampanje kretalo od nekoliko mjeseci do nekoliko tjedana; budući da u devet država članica nije bila moguća neovisna pojedinačna kandidatura;

H. budući da među državama članicama i dalje postoje znatne razlike u regulatornim pristupima i ograničenjima u pogledu prava glasa i kandidature; budući da se tek trebaju provesti važne reforme usmjerene na usklađivanje izbornih pravila i postupaka u cijeloj Uniji;

I. budući da najnovije istraživanje Eurobarometra upućuje na to da su

ljudi na europskim izborima 2024. bili motivirani glasovati zbog razloga povezanih sa zajedničkim europskim pitanjima kao što su troškovi života, gospodarstvo, migracije, vladavina prava i klimatske promjene; budući da se u nacionalnim debatama tim pitanjima često pristupa isključivo iz perspektive nacionalne politike; budući da političke stranke i kandidati imaju odgovornost na odgovarajući način informirati građane o političkom odgovoru i upravljanju na razini EU-a, uključujući informiranje građana o europskim političkim strankama i klubovima zastupnika kojima pripadaju u Parlamentu;

J. budući da zbog nepostojanja centraliziranog europskog registra birača razmjena podataka među državama članicama o mogućim višestrukim unosima i dalje predstavlja izazov, među ostalim i zato što nisu dostupni podaci o dvojnom državljanstvu;

K. budući da postoje posebne mjere kojima se potiče sudjelovanje u izborima i zastupljenost nedovoljno zastupljenih i ranjivih skupina; budući da je 11 država članica propisalo kvotu za žene;

L. budući da je oko 11 milijuna građana EU-a koji žive u nekoj drugoj državi članici imalo pravo glasovati u zemlji u kojoj žive; budući da se oni i dalje suočavaju s administrativnim preprekama pri sudjelovanju na izborima u državi boravišta; budući da je Vijeće ignoriralo stajalište Parlamenta od 14. veljače 2023., kojim se nastojalo ponuditi rješenje za te prepreke;

M. budući da se zdrava demokracija oslanja na to da glasači imaju pristup širokom rasponu ideja, perspektiva i informacija; budući da sloboda govora osigurava da kandidati, stranke, mediji i građani mogu slobodno izražavati mišljenja, raspravljati o politikama i razmjenjivati činjenice, što glasačima omogućuje da donesu informirane odluke;

N. budući da dezinformacije negativno utječu na zdravu političku raspravu; budući da širenje dezinformacija, među ostalim na društvenim mrežama, i dalje predstavlja sve veću sistemsku prijetnju europskim izbornim i demokratskim procesima; budući da je Komisija pokrenula postupke zbog povrede prava i istrage protiv određenih velikih internetskih platformi, među ostalim zbog obmanjujućeg političkog oglašavanja te nedostatka praćenja i moderiranja sadržaja, što je posljedica neimenovanja nacionalnih koordinatora za digitalne usluge ili manjka ovlasti relevantnih tijela za obavljanje zadaća propisanih Aktom o digitalnim uslugama; budući da se regulatornim tijelima EU-a i dalje posebno otvoreno suprotstavljaju društvena platforma X (bivši Twitter) i njezin vlasnik Elon Musk, i to u vidu politika i priopćenja tog poduzeća;

O. budući da u trenutku održavanja europskih izbora većina odredbi nove Uredbe (EU) 2024/900 o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju još nije bila stupila na snagu; budući da se očekuje da će

se tom uredbom dopuniti Akt o digitalnim uslugama i povećati otpornost EU-a na upletanje u izbore;

P. budući da je poboljšanje zastupljenosti osoba s invaliditetom u Parlamentu ključno za poticanje istinski uključivog i raznolikog zakonodavnog tijela;

Q. budući da mladi Europljani čine 25 % ukupnog stanovništva EU-a, a da su na samo 10 % mjesta u Parlamentu izabrani zastupnici mlađi od 30 godina;

R. budući da izbori 2024., ukupno gledano, pokazuju pad zastupljenosti žena u Parlamentu, pri čemu žene sada zauzimaju oko 38,6 % mjesta, što je smanjenje u odnosu na 40 % 2019.;

S. budući da su nedavna geopolitička previranja, uključujući pandemiju bolesti COVID-19, ničim izazvanu i neopravdanu opću ratnu agresiju Rusije na Ukrajinu i zabrinjavajuću promjenu u transatlantskim odnosima, katalizator dezinformacijskog diskursa;

T. budući da će buduća proširenja iziskivati temeljitu reformu institucijskog ustroja Unije, što će možda uključivati i njezin izborni okvir; budući da Unija s više od 30 država članica može biti relevantan i neovisan globalni akter i može pravilno funkcionirati samo ako može donositi odluke uz manju birokraciju i veću učinkovitost te na temelju istinski europske, transnacionalne i zajedničke demokratske sfere;

Europska demokracija nakon europskih izbora 2024.

1. podsjeća da pripravnost i sposobnost EU-a da se u ime svojih građana suoči s izazovima 21. stoljeća uvelike ovisi o njegovoj sposobnosti održavanja i poticanja zdravih demokratskih rasprava uz istodobno jamčenje otpornosti i integriteta njegovih izbornih i demokratskih procesa; naglašava da se oni ne mogu uzimati zdravo za gotovo te da ih se mora unaprijediti i zaštititi kvalitetnim političkim okvirom; uvjeren je da taj zadatak nije ni približno dovršen i da je potrebno pojačati političke napore kako bi se potaknulo sudjelovanje na izborima i kako bi Unija mogla donositi odluke uz manje birokracije te više demokracije i učinkovitosti;

2. pozdravlja relativno velik odaziv na desetim izborima za Europski parlament, na kojima je, uz ukupnu izlaznost od 50,74 %, zabilježeno blago povećanje u odnosu na izbore 2019.; uvjeren je da su te brojke odraz snažnijeg javnog angažmana u europskom projektu i sve veće važnosti Parlamenta i njegova utjecaja na svakodnevni život građana; međutim, zabrinut je zbog vrlo neujednačenog odaziva među državama članicama te je i dalje predan jačanju političkih nastojanja da se smanje te razlike i poveća odaziv među svim skupinama u čitavom EU-u;

3. pozdravlja nastojanja europskih institucija i Europske unije za radiodifuziju da povećaju vidljivost kandidata na europskim izborima na cijelom kontinentu, među ostalim u vidu organizacije nekoliko paneuropskih debata na kojima su se okupili istaknuti pojedinci, odnosno vodeći kandidati iz različitih političkih obitelji, kao i debata u kojima se pozivalo na glasovanje, osobito radi senzibilizacije mladih u Europi; pozdravlja pozitivan učinak komunikacijske strategije samoga Parlamenta, kojom se nastojalo podići razinu svijesti o izborima isticanjem njihove važnosti uz slogan „Iskoristite svoj glas ili će drugi odlučiti umjesto vas”; smatra da se suradnja među institucijama i s izbornim tijelima država članica u cilju povećanja odaziva birača poboljšala i obvezuje se da će uložiti još veće napore za koordinaciju u tom području; poziva na dodatna, izdašna ulaganja kako bi se proširio doseg tih kampanja i emisija za izbore 2029.; ističe važnu i pozitivnu ulogu koju su na europskim izborima imali lokalni uredi Europskog parlamenta u državama članicama;

4. naglašava da stvaranje europskog „demosa” i zajedničkog demokratskog prostora najprije zahtijeva promjenu kulture na temelju dugoročne strategije i odgovarajućih resursa za jačanje europske osviještenosti i građanstva, u bliskoj suradnji s civilnim društvom i društvenim dionicima; žali zbog toga što se kampanjama koje se provode u državama članicama za europske izbore prečesto pristupa isključivo iz perspektive nacionalne politike, čak i kada se te kampanje odnose na zajednička europska pitanja; poziva nacionalne političke stranke i kandidate na europskim izborima te nacionalne medijske kuće da na odgovarajući i istinit način informiraju građane o upravljanju na razini EU-a, među ostalim o europskim političkim strankama i klubovima zastupnika u Europskom parlamentu kojima nacionalne stranke pripadaju; potiče nacionalne stranke da u tom pogledu pojačaju suradnju sa sestrinskim europskim strankama i da poboljšaju svoju europsku vidljivost; obvezuje se da će u tu svrhu stvoriti poticajno regulatorno okruženje

5. naglašava da je potrebno učiniti više kako bi se povećalo sudjelovanje nedovoljno zastupljenih skupina na europskim izborima; zabrinut je zbog smanjenja odaziva među mladima i obvezuje se da će pojačati politička nastojanja da se poveća doseg izbornih kampanja do te ključne demografske skupine; napominje da je sudjelovanje mladih u budućnosti EU-a od ključne važnosti; potiče države članice da usvoje posebne političke okvire koji se odnose na mogućnosti glasovanja i kandidature, među ostalim posebnim informativnim kampanjama i alternativnim metodama glasovanja kao što su glasovanje poštom i glasovanje preko opunomoćenika; prepoznaje potrebu za daljnjim napretkom prema uključivijem izbornom procesu kako bi se osiguralo da svaki građanin ima jednaku mogućnost sudjelovanja u demokratskim procesima; napominje da samo nekoliko zastupnika u Europskom parlamentu pripada nacionalnim i etničkim manjinama koje su službeno priznate kao manjine u državama članicama u skladu s njihovim ustavnim ili

pravnim okvirima i relevantnim instrumentima Vijeća Europe; ističe da je borba protiv rasizma, diskriminacije i isključenja dužnost koja proizlazi iz temeljnih vrijednosti EU-a i Povelje EU-a o temeljnim pravima; poziva države članice i nacionalne političke stranke da donesu proaktivne i razmjerne mjere za poticanje učinkovitog uključivanja i zastupljenosti tih manjina, uključujući romsku zajednicu, na europskim izborima, uz potpuno poštovanje nacionalnih ustavnih poredaka;

6. ističe da izbori za Europski parlament u Mađarskoj možda nisu bili pošteni; u tom kontekstu naglašava da je u završnom izvješću[1] misije Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) OESS-a za promatranje izbora za parlamentarne izbore i referendum u Mađarskoj 3. travnja 2022. utvrđeno „nepostojanje ravnopravnih uvjeta”; ističe da mađarska vlada snosi odgovornost za ponovnu uspostavu usklađenosti s pravom EU-a i vrijednostima sadržanim u članku 2. UEU-a te izražava duboko žaljenje zbog toga što je izostanak odlučnog djelovanja od strane EU-a pridonio rastakanju demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj, zbog čega se ta država pretvorila u hibridni režim izborne autokracije, na što upućuju relevantni indeksi; izražava zabrinutost zbog više zahtjeva mađarskog središnjeg istražnog tužitelja za ukidanje imuniteta zastupnika u Europskom parlamentu;

7. ponavlja dugogodišnje stajalište da su potrebne daljnje reforme i prilagodbe izbornog okvira EU-a kako bi europski izbori postali demokratskiji, otporniji, uključiviji i uistinu europski; skreće pozornost na nekoliko aktualnih političkih inicijativa u tom pogledu i ponovno poziva Vijeće EU-a i Europsko vijeće da konstruktivno surađuju s Parlamentom na pronalaženju političkih rješenja u interesu europskih građana;

Institucijska i izborna reforma

8. uvjeren je da se regulatorni okvir za europske izbore mora revidirati i modernizirati kako bi se povećao izborni otisak građana i smanjila regulatorna rascjepkanost među 27 država članica, među ostalim uvođenjem samo jednog zajedničkog dana izbora i ujednačene minimalne dobne granice za glasovanje; podsjeća da bi se Odlukom Vijeća (EU, Euratom) 2018/994 trebali napraviti znatni pozitivni koraci u tom smislu, kao i nizom podnesaka iz prijedloga novog izbornog zakona od 3. svibnja 2022. koji je u zakonodavnom postupku; ponavlja svoj poziv Vijeću da konstruktivno surađuje s Parlamentom kako bi se omogućilo njegovo brzo donošenje; podsjeća da je 26 od 27 država članica već ratificiralo reviziju iz 2018. i obvezuje se kritički analizirati zašto je u više država članica provedba

---

1 Završno izvješće misije ODIHR-a za promatranje izbora – Mađarska, 2022.

odgođena;

9. žali zbog toga što Vijeće nije prije izbora 2024. usvojilo nova predložena pravila o aktivnom i pasivnom biračkom pravu na izborima za Europski parlament za „mobilne građane”; ističe da je potpuno ostvarivanje biračkih prava koja su Ugovorima dodijeljena mobilnim građanima na izborima za Europski parlament i dalje otežano neopravdanim preprekama demokratskom sudjelovanju, uključujući nedovoljnu informiranost o primjenjivim uvjetima i pravilima; potvrđuje da bi se nacrtom direktive Vijeća koji je u zakonodavnom postupku uklonio dio tih prepreka; međutim, žali zbog toga što Vijeće, iako formalno poštuje članak 22. stavak 2. UFEU-a, nije na konstruktivan način prihvatilo srž mišljenja Parlamenta; posebno ponavlja prijedloge da se omogući upis u popis birača čim glasači prijave svoje mjesto boravišta te da se postrože zahtjevi za lokalne vlasti u pogledu uporabe jezika i informiranja, kao i da se nedovoljno zastupljenim skupinama glasača olakša ostvarivanje prava glasa te da se poboljšaju kampanje za podizanje razine osviještenosti u državama članicama uz aktivno sudjelovanje civilnog društva; poziva države članice da osiguraju da njihovi građani koji žive u inozemstvu mogu sudjelovati na europskim izborima, među ostalim jačanjem konzularnih usluga i omogućivanjem glasovanja poštom; naglašava da je važno da sve države članice osiguraju neometan pristup biračkim mjestima za starije osobe i osobe s invaliditetom;

10. snažno podupire nastojanja političkih stranaka da dodatno razrade postupak odabira predsjednika ili predsjednice Komisije među predloženim vodećim kandidatima (*Spitzenkandidaten*) kako bi se uspostavila veza između izbora, sastava Parlamenta i predlaganja predsjednika ili predsjednice Europske komisije te kako bi imenovanje izvršne vlasti EU-a postalo transparentnije za građane; naglašava da je taj postupak građanima omogućio da učinkovito utječu na predlaganje predsjednika ili predsjednice Komisije, što je važan korak naprijed u pogledu izravne uloge građana; pohvaljuje europske političke stranke što su imenovale svoje kandidate dostatno prije izbora; napominje da je taj proces ovaj put bio relativno uspješan jer je predsjednica Komisije, iako se nije mogla izravno birati glasovanjem, bila vodeća kandidatkinja kluba zastupnika koji je dobio najveći broj glasova; ističe da bi se izborom predsjednika ili predsjednice Komisije na europskim izborima povećala odgovornost i demokratska legitimnost osobe na toj funkciji; međutim, i dalje je uvjeren da nedostaje nekoliko ključnih čimbenika za uspjeh, kao što su kontinuirani razvoj i konsolidacija europske demokratske sfere, zbog čega nije moguće potpuno ostvarenje potencijala tog neformalnog i nereguliranog političkog procesa;

11. naglašava važnu ulogu europskih političkih stranaka u raspravi o pitanjima europske javne politike i stvaranju europske političke svijesti; smatra da te stranke mogu ponuditi prijeko potrebnu

protutežu širenju dezinformacija i pogrešnih informacija uoči izbora; pozdravlja postizanje dogovora o preinaci Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada kako bi se uklonili preostali propusti, postigla pravna jasnoća, pomoglo ukloniti ograničenja za europske političke stranke te im se omogućilo da preuzmu ulogu koja im je dodijeljena Ugovorima i, među ostalim, povećaju vidljivost u državama članicama tijekom izborne kampanje i u promicanju vodećih kandidata;

12. poziva države članice da uvedu zabranu stranih donacija, što se odnosi i na doprinose u naravi i na novčane doprinose ili naknade, te, općenito, da ograniče iznos donacija političkim strankama i kandidatima; smatra da politički akteri kojima su ponuđeni financijski doprinosi ili doprinosi u naravi stranih aktera i/ili koji su ih prihvatili moraju biti obvezni o tome obavijestiti nadležna tijela i te bi informacije zatim trebalo prijaviti na razini EU-a kako bi se omogućilo praćenje na razini EU-a;

13. naglašava potrebu za jačanjem uloge i vidljivosti europskih političkih zaklada u europskoj demokratskoj sferi; podsjeća da te zaklade imaju ključnu ulogu u razvoju političkih rasprava, istraživanja politika i građanskog obrazovanja preko nacionalnih granica, čime doprinose stvaranju istinski europskog javnog mnijenja; poziva na pružanje odgovarajućih alata i resursa kako bi im se omogućilo da podrže europske političke stranke u njihovim nastojanjima da uključe građane, promiču europske vrijednosti i smisleno sudjeluju u budućim izbornim kampanjama; podsjeća da bi se u predstojećem izvješću Komisije o primjeni Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada (u očekivanju preinake) posebna pozornost trebala posvetiti pravilima kojima se uređuje financiranje europskih političkih zaklada te bi se, prema potrebi, trebale predložiti izmjene Uredbe;

14. naglašava da se moraju uvesti dodatne institucijske promjene kako bi europski glasači imali još veći utjecaj na upravljanje EU-om; u tom pogledu ističe aktualni postupak izmjene Ugovora, koji je pokrenut nakon Konferencije o budućnosti Europe; skreće pozornost na svoj prijedlog da Vijeće i Parlament zamijene uloge u postupku predlaganja i potvrde predsjednika Komisije kako bi se točnije odrazili rezultati europskih izbora; također skreće pozornost na svoj prijedlog da se Parlament ovlasti za zakonodavnu inicijativu jer bi se uvođenjem te mogućnosti stvorila izravna veza između glasova građana za parlamentarne zastupnike i politika koje se donose na razini EU-a; također skreće pozornost na svoj prijedlog da se modernizira pravo Europskog parlamenta da provodi istrage kako bi se ojačala demokratska kontrola nad izvršnom vlašću EU-a; poziva Europsko vijeće da se pridržava Ugovorâ i da bez nepotrebnog odgađanja održi glasovanje o sazivanju konvencije kako bi se

raspravilo o tim prijedlozima;

Otpornost institucija

15. naglašava važnost jačanja veze između lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih pitanja; u tom pogledu pozdravlja aktivno i pozitivno sudjelovanje lokalnih i regionalnih čelnika u europskim temama i raspravama, posebno u predizbornom razdoblju, među ostalim putem rada Odbora regija te njegovih mreža i kampanja;

16. podsjeća da je borba protiv antidemokratske retorike najučinkovitija na razini najbližoj građanima, među ostalim aktivnim sudjelovanjem lokalnih i regionalnih čelnika; u tom pogledu, posebno u regijama suočenima s gospodarskom stagnacijom u kojima dugotrajne nejednakosti povećavaju potporu euroskeptičnim strankama, naglašava pozitivnu ulogu kohezijske politike EU-a, u kojoj se prednost mora dati osnovnim regionalnim potrebama, pri čemu nitko ne smije biti zapostavljen;

17. izražava duboku zabrinutost zbog sve većeg broja unutarnjih i vanjskih prijetnji koje narušavaju strukturu europske demokracije; osuđuje činjenicu da su neki kandidati, uključujući one iz vladajućih stranaka u državama članicama, otvoreno vodili kampanje služeći se lažnim konstrukcijama o EU-u koje propagiraju strani akteri, dok su istodobno raspirivali antieuropsko raspoloženje;

18. ponovno izražava duboku, dugogodišnju zabrinutost zbog stalne tendencije zlonamjernog upletanja u europske demokratske procese, uključujući dezinformacije; izražava duboku zabrinutost zbog toga što vlade nekih država članica aktivno pridonose širenju dezinformacija; posebno osuđuje kampanje dezinformiranja na internetu koje sponzoriraju ruski i drugi državni i nedržavni akteri iz trećih zemalja, a koje se vode radi polarizacije i sijanja nepovjerenja među europskim biračkim tijelom; napominje da se vanjsko upletanje događa prije izbora i doseže vrhunac u predizbornom razdoblju; osuđuje nekoliko zastupnika u Europskom parlamentu koji su dobrovoljno surađivali s medijskom platformom Voice of Europe, protiv koje je pokrenuta kaznena istraga, radi promicanja kremaljske propagande o ratnoj agresiji na Ukrajinu;

19. ponovno poziva Komisiju i države članice da ulože veće napore u borbu protiv vanjskog upletanja i dezinformacija uz višedimenzionalnu, koordiniranu i međusektorsku strategiju i odgovarajuću financijsku potporu, kako bi se EU i njegove države članice opremili odgovarajućim politikama za strateška predviđanja i otpornost te alatima za odvraćanje; u tom pogledu poziva Komisiju, Europsku službu za vanjsko djelovanje i države članice da dodatno pojačaju strateški odgovor Unije na dezinformacije te inozemno upletanje i manipuliranje informacijama te ističe brojne političke poteze EU-a posljednjih godina, uključujući Akt o digitalnim

uslugama, unaprijeđeni Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija i inicijative u okviru akcijskog plana za demokraciju; sa zabrinutošću potvrđuje činjenicu da internetske platforme imaju nerazmjeran utjecaj na javni diskurs; sa zabrinutošću prima na znanje izvješća o politički motiviranim odlukama određenih platformi koje mogu ugroziti slobodu izražavanja i demokratski pluralizam;

20. naglašava važnost uravnoteženog i slobodnog medijskog okruženja u državama članicama kao jednog od ključnih stupova europske demokracije, posebno u izbornim ciklusima; potvrđuje da, iako je EU globalni predvodnik u slobodi medija i iako je 2024. donesen Europski akt o slobodi medija i stupila na snagu Direktiva protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja[1], sve veći unutarnji i vanjski pritisak na medijsko okruženje EU-a iziskuje daljnje jačanje slobode medija u EU-u, među ostalim uoči europskih izbora; podsjeća da je u određenim državama članicama 2024. zabilježen porast napada na novinare;

21. najoštrije osuđuje sve oblike političkog nasilja; izražava duboku zabrinutost zbog niza incidenata koji su se dogodili uoči izbora 2024.; potiče Komisiju i države članice da sprečavanje političkog nasilja postave za prioritet, i to postroživanjem zakona, okvira i politika kojima se političari, politički kandidati, aktivisti, novinari i građani štite od nasilja i uznemiravanja tijekom izbornog razdoblja; naglašava važnost sveobuhvatnog pristupa koji uključuje prevenciju, zaštitu i obrazovanje kako bi se smanjila učestalost političkog nasilja, posebno promicanjem svijesti o opasnostima političkog nasilja te poticanjem kulture tolerancije i poštovanja različitih političkih mišljenja; ističe da izborna prijevara ne počinje na dan izbora, već erozijom vladavine prava, demokratskih načela, slobode tiska i slobode izražavanja te širenjem stranih dezinformacija i propagande; sa zabrinutošću napominje da sistemski problemi mogu utjecati na to u kojoj su mjeri, u svim državama članicama, izbori slobodni i pošteni;

22. duboko je zabrinut zbog jačanja i izbornog uspjeha antisistemskih i otvoreno antieuropskih stranaka tijekom izbora 2024.; ističe da ta tendencija dovodi do radikalizacije političkog diskursa i daljnje polarizacije Europskog parlamenta te, osim toga, također pruža širu platformu za širenje stranih dezinformacija i propagande; osuđuje svaki oblik političke komunikacije kojom se promiču govor mržnje, diskriminacija, ksenofobija ili nasilje te potiče sve političke aktere da se uključe u konstruktivan, činjeničan dijalog u kojem se poštuju

---

[1] Direktiva (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”) (SL L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

demokratske vrijednosti, ljudska prava i vladavina prava; obvezuje se na daljnju reformu i poboljšanje funkcioniranja Unije radi boljeg ispunjenja očekivanja građana; poziva sve relevantne aktere da u okviru svojih politika proaktivnije komuniciraju o pozitivnom doprinosu EU-a svakodnevnom životu i sigurnosti svih europskih građana;

23. obvezuje se na evaluaciju tih okvira na razini svojeg Posebnog odbora za europski štit za zaštitu demokracije, čiji mandat, dobiven na plenarnoj sjednici, uključuje rješavanje problema upletanja u demokratske procese i politike te provedbu mjera za očuvanje pravednosti i integriteta izbora, kao i politika koje doprinose demokratskim procesima EU-a; ističe da taj odbor stoga služi kao ključan alat za sprečavanje zlonamjernog upletanja utvrđivanjem mogućih propusta, nedostataka i preklapanja koji bi se mogli zlonamjerno iskoristiti; istodobno poziva Komisiju da u cijelosti i bez nepotrebne odgode zajamči poštovanje tih regulatornih okvira, posebno u slučaju platformi koje se i dalje otvoreno protive regulatornim tijelima EU-a;

24. prepoznaje važnost kibernetičke sigurnosti i kibernetičke infrastrukture u zaštiti integriteta europskih izbora; upozorava na potencijalne rizike svih operacija političkog utjecaja s pomoću umjetne inteligencije;

25. ističe da rezultati nacionalnih izbora također neizravno utječu na sastav europskih institucija, npr. u smislu predlaganja kandidata za povjerenike ili sudjelovanja aktualnih nacionalnih političkih vlasti na sastancima Vijeća; u tom kontekstu naglašava važnost demokratske prirode općih izbora u svakoj državi članici;

26. zaključuje da europska demokracija može biti uspješna samo ako se obrane i ojačaju europski demokratski i izborni procesi; u tom pogledu naglašava važnost promicanja slobodnih i poštenih izbora uz istodobnu zaštitu njihova integriteta od unutarnjih i vanjskih prijetnji demokraciji EU-a; sa zabrinutošću upozorava na nastavak nekontroliranog širenja dezinformacija i utjecaja nekih platformi društvenih medija; naglašava da je iznimno važno zajamčiti provedbu cijelog postojećeg pravnog okvira kako bi se zaštitio integritet cijelog izbornog postupka;

°

° °

27. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.